

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av Kf

§ 29

Den 2013-06-24

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2013-06-24
2013-06-04

10
8

Kf § 29
Ks § 71

Dnr 2013.112

303

Reviderad VA-strategi

Ärendebeskrivning

De senaste åren har flera frågor rörande enskilda avlopp aktualiserats. Enligt 6 § Lagen om allmänna vattentjänster är kommunen skyldig att se till att en allmän VA-anläggning kommer till stånd om en sådan, med hänsyn till människors hälsa och miljön, behöver ordnas i ett större sammanhang.

Den nuvarande formen för arbetet med VA-strategin har pågått sedan 2007 då den första VA-strategin antogs av kommunfullmäktige. Kretsloppsgruppen som består av förtroendevalda och tjänstemän från miljö- och byggnadsnämnden och Smedjebacken Energi & Vatten har lämnat förslag på revidering av den gällande VA-strategin. Reviderad strategi 2013 utgör nytt basår, den ska ses över årligen av kretsloppsgruppen. Strategin har från och med 2013 delats upp i två delar där strategidelen "VA-strategi" beslutas i kommunfullmäktige. Vid sidan om strategin finns en åtgärdsdel "VA-åtgärdsplan" som innehåller prioriteringsordning för VA-utbyggnad.

VA-strategin omfattar fastigheter i kommunen som ligger någorlunda samlat i bebyggelsegrupper och som befinner sig utanför dagens verksamhetsområde för kommunalt VA. Enskilda fastigheter som inte ligger inom de områden som tagits upp i strategin kommer även fortsättningsvis att prövas från fall till fall.

Syfte och mål

VA-strategins syfte är att det på sikt enbart ska finnas, för en hållbar samhällsutveckling, acceptabla VA-system i Smedjebackens kommun. Strategin omfattar de strategiska vägval som måste göras av ansvariga politiker.

Målet med VA-strategin är att ringa in kommunens VA-problemområden, föreslå åtgärder för bristande avloppsanläggningar och prioriteringar för utveckling av verksamhetsområden för kommunalt VA. Utbyggnadsplaner som presenteras i "VA-åtgärdsplan" är inte bindande. Det kan vid fortsatt utredning komma fram omständigheter som påverkar prioriteringsordningen.

Miljö- och byggnadsnämnden beslöt 2013-04-23 att godkänna föreliggande förslag till VA-strategi 2013 samt att överlämna strategin till kommunfullmäktige för antagande.

Bil

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar

att anta den reviderade VA-strategin.

Kommunfullmäktige beslutar

att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kommunal författningssamling för Smedjebackens kommun

Fastställd av Kf

§ 29

Den 2013-06-24

Reviderad VA-strategi

SMEDJEBACKENS KOMMUN

Försörjning av vatten och avlopp i Smedjebackens kommun

VA-Strategi

Reviderad 2013, av Kretsloppsgruppen

Innehåll

Inledning	3
Syfte och mål	4
Bakgrund	4
Lagar och myndigheter	5
Verksamhetsområde.....	5
Vattenskyddsområde.....	6
Strategi	6
<i>Enskilda avlopp</i>	8
<i>Dricksvatten</i>	8
<i>Vattenskyddsområden</i>	8
<i>Nybyggnadsområden</i>	8
<i>Ekonomiska hänsyn</i>	8
<i>Prioriteringsordning för utbyggnad</i>	9
<i>Genomförandeprocessen</i>	10
<i>Ansvarsfördelning gemensamhetsanläggningar:</i>	11
<i>Uppföljning av strategin</i>	11

Bilaga: Karta befintliga VA-verksamhetsområden

Inledning

De senaste åren har flera frågor rörande enskilda avlopp aktualiserats. Enligt naturvårdsverkets nya allmänna råd för enskilda avlopp är fokus på vilken funktion en avloppsanordning ska uppfylla och inte på tekniken som tidigare. Vidare har begrepp som hög och normal skyddsnivå införts, det vill säga en recipients känslighet är styrande för de funktionskrav som kan krävas ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Parallellt med detta pågår arbetet med att införliva ramdirektivet för vatten där de enskilda avloppen utgör en viktig miljöaspekt. Den nya Lagen om allmänna vattentjänster har också medfört att kommunernas ansvar att lösa VA-frågan ur både miljö- och hälsoperspektiv har ökat. Detta innebär högre krav på vatten- och avloppsförsörjningen även utanför nuvarande verksamhetsområden.

Enligt 6 § Lagen om allmänna vattentjänster är kommunen skyldig att se till att en allmän VA-anläggning kommer till stånd om en sådan, med hänsyn till människors hälsa och miljön, behöver ordnas i ett större sammanhang. Större sammanhang enligt praxis: samlad bebyggelse om 20-30 hus.

Den nuvarande formen för arbetet med VA-strategin har pågått sedan 2007 då den första VA-strategin antogs av kommunfullmäktige. Kretsloppsgruppen som består av förtroendevalda och tjänstemän från miljö- och byggnadsnämnden och SEAB har påtalat ett behov av att förtydliga processen och ansvarsrollerna, samt att göra vissa justeringar i prioritering för utbyggnad av verksamhetsområden. Arbetsgruppen (representanter från VA-huvudmannen och miljö- och byggkontoret) har fått i uppdrag att revidera den gällande VA-strategin. Reviderad strategi 2013 utgör nytt basår, den ses över en gång per år av Kretsloppsgruppen. Strategin har från och med 2013 delats upp i två delar: en strategidel "VA-strategi" som beslutas i kommunfullmäktige. Vid sidan om strategin finns en åtgärdsdel, "VA-åtgärdsplan", som innehåller prioriteringsordning för VA-utbyggnad.

VA-strategin omfattar fastigheter i kommunen som ligger någorlunda samlad i bebyggelsegrupper och som befinner sig utanför dagens verksamhetsområde för kommunalt VA. Enskilda fastigheter som inte ligger inom de områden som tagits upp i strategin kommer även fortsättningsvis att prövas från fall till fall.

Syfte och mål

VA-strategins syfte är att det på sikt enbart ska finnas för en hållbar samhällsutveckling acceptabla VA-system i Smedjebackens kommun. Strategin omfattar de strategiska vägval som måste göras av ansvariga politiker.

Målet med VA-strategin är att ringa in kommunens VA-problemområden, föreslå åtgärder för bristande avloppsanläggningar och prioriteringar för utveckling av verksamhetsområden för kommunalt VA. Utbyggnadsplaner som presenteras i "VA-åtgärdsplan" är inte bindande. Det kan vid fortsatt utredning framkomma omständigheter som påverkar prioriteringsordningen.

Bakgrund

Idag finns kommunala verksamhetsområden för vatten och avlopp i Harnäs, Hagge, Lernbo, Silvhytan, Gubbo, Smedjebacken, Söderbärke, Vad, Malingsbo och del F och C i Tolvsbo. I Snöån, Löknäset och Vikersvik/Kuludden har kommunalt verksamhetsområde bildats 2012. Storsand har ett utbyggt kommunalt ledningsnät där nästan alla är inkopplade utan beslut om verksamhetsområde samma gäller för Sjöbo och Harnäs udde som är under utbyggnad.

I Smedjebackens kommun finns ca 1872 fastigheter med enskilt avlopp i VA-huvudmannens slamtömningsregister (K+ år 2012). I områden där bebyggelsen tätar blir det svårare att lösa vatten- och avloppsfrågan med enskilda anläggningar som ska uppfylla dagens krav på rening. Med tiden uppstår ett behov av gemensamma lösningar.

Såväl vatten som avlopp i allmän regi behövs i fler delar av Smedjebackens kommun för att målet med god VA-försörjning för alla innevanare ska kunna uppnås. Människan blir sjuk av bakterier och virus. När det gäller smittspridning av bakteriell art via dricksvatten så kontrolleras detta regelbundet på det kommunala nätet. I vissa områden ligger de enskilda avloppen och enskilda vattentäkterna så tätt, att det föreligger stor risk för att vattnet ska förorenas bakteriellt. En utbyggnad av vatten och avlopp är då nödvändigt för att inte störa och förstöra omgivningen ytterligare. Enskilda avlopp förorenar inte bara brunnsvatten. De stora utsläppen av kväve och fosfor till våra vattendrag härrör sig till stor del från utsläpp från enskilda avlopp.

Under sommaren 2005 påbörjades en VA-inventering i kommunal regi. Dessutom genomförde Länsstyrelsen i Dalarnas län en inventering av vattentäkter i områden där man misstänkte att höga halter av arsenik och uran kunde förekomma. Miljö- och byggkontoret uppdaterar kontinuerligt sin databas med uppgifter om enskilda avlopp i det löpande arbetet. Med de här undersökningarna som grund har vi fått en god överblick om var problemen med vatten och avlopp är som störst. Smedjebacken Energi & Vatten (VA-huvudmannen) har undersökt vilka områden som kan anslutas till kommunalt VA.

När det gäller vattenförsörjningen har flera områden i kommunen problem med radon, arsenik och uran i bergborrade brunnar. Dessa områden behöver av hälsomässiga skäl rent vatten för att inte människor ska riskera att bli sjuka eller långsamt förgiftas. Även om behovet av vatten är det primära i redan exploaterade områden, så är behovet av kommunalt avlopp på många av dessa ställen lika stort. Finns möjligheten att anslutas till kommunalt vatten och avlopp, ökar möjligheten att förtäta, bosätta sig permanent och bygga i intressanta lägen i kommunen. Detta är därför en viktig kommunal angelägenhet om man ska skapa ett tryggt och säkert samhälle som är livskraftigt och kan utvecklas på ett hållbart sätt.

Lagar och myndigheter

Att upprätta en VA-strategi ingår i det kommunala ansvaret. Smedjebackens första VA-strategi antogs av kommunfullmäktige 2007-06-18 (§55). Strategin ska vara vägledande och ge en korrekt bild av verkligheten men den är inte rättsligt bindande. Beslut ska grundas på lag. I planeringen ska hänsyn tas till Avloppsvattendirektivet, Ramdirektivet för vatten och Nationella miljökvalitetsmål, samt krav enligt Lagen om allmänna vattentjänster, Miljöbalken och kommunala styrdokument. Enligt Plan- och bygglagen ska kommunen planlägga användningen av mark och vatten i en översiktsplan, den ska omfatta vattenförsörjning och avlopp, samt förebyggandet av vattenförorening och översvämning. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och ska se till att kommunen ordnar och vidmakthåller en allmän VA-anläggning där det behövs. Länsstyrelsen kan förelägga VA-huvudmannen om utbyggnad. Miljö- och byggnadsnämnden kan, om det behövs, se till att VA-verksamhetsområde bildas. Miljöbalken har flera olika bestämmelser som reglerar frågan om avlopp. I de övergripande bestämmelserna finns kunskapskravet, försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik. I miljöbalkens 9 kapitel finns ytterligare bestämmelser om avloppsvatten och dess avledande. I förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns utförliga bestämmelser om hur anläggningar för avlopp ska vara beskaffade och utföras.

Olika lagar styr olika VA-lösningar:

Lag om allmänna vattentjänster	stora system som sköts av VA-huvudmannen
Anläggningslagen	medelstora system och gemensamhetsanläggningar som förvaltas och drivs av fastighetsägare i samverkan.
Miljöbalken	små avlopp, privata eller servitutslösningar

Verksamhetsområde

Det kommunalägda bolaget Smedjebacken Energi & Vatten är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen. Allmänna VA-anläggningar ska ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön, enligt den gällande Lagen om allmänna vattentjänster. Den allmänna VA-anläggningens verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas. Om kommunen beslutar sig för att bygga ut den allmänna anläggningen utvidgas först verksamhetsområdet till att omfatta det aktuella området. Då gäller Vattentjänstlagen med dess bestämmelser om bruksrätt och avgiftsskyldighet.

Rättsfall i statens VA-nämnd visar att ett verksamhetsområde måste omfatta ett samlat område - man får t ex inte utesluta en enstaka fastighet mitt inne i en större grupp, även om denna fastighet har bättre markförhållanden än de omkringliggande.

Vattenskyddsområde

Vattenskyddsområde är ett av länsstyrelsen eller kommunen inrättat geografiskt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse som dricksvattentäkt. Inom vattenskyddsområdet gäller föreskrifter till skydd för vattnet så att det kan användas för dricksvattentäkt under ett flergenerationsperspektiv. I vattenskyddsområde bör föreskrivas om förbud mot ytterligare infiltrationsanläggningar för hushållsspillvatten och utsläpp av annat avloppsvatten i primär skyddszon, inom sekundär skyddszon bör föreskrivas om krav på tillstånd för sådana anläggningar (Naturvårdsverkets allmänna råd för vattenskyddsområde NFS 2003:16)

Fem allmänna dricksvattentäkter i Smedjebacken har vattenskyddsområde:

Getbo (1959)

Snöån (1980)

Söderbärke (1994)

Vad (1995)

Viksviken (1992)

Smedjebacken har även del i Fagersta kommuns vattenskyddsområde vid Saxen.

Vattenskyddsområden för Björsjö och Malingsbo allmänna vattentäkter är under bildande. Inga enskilda vattentäkter har skyddsområde i Smedjebackens kommun.

I Smedjebackens Lokala föreskrifter beslutade i miljö- och byggnadsnämnden 2001-10-16 § 154, finns särskilda skyddsbestämmelser för Finnbobäcken, Brilldammen, sjöarna Haggen och Saxen (i Snöån) vid ett avstånd av 100 m från strandlinjen.

Strategi

Utbyggnad i Smedjebacken, av kommunalt vatten och avlopp ska göras där det ger den effektivaste miljö- och samhällsnyttan i förhållande till nedlagda kostnader. Följande punkter är nödvändiga i strategin för att styra utbyggnaden och avhjälpa de brister som finns idag.

Finansiering

Finansieringen av VA-utbyggnad i allmän regi ska ske enligt lagen om allmänna vattentjänster och innebär att full kostnadstäckning ska uppnås. Huvudmannen tar ut en anläggningsavgift av fastighetsägaren efter upprättande av förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten är den punkt där inkopplingen av fastighetens ledning till det kommunala ledningsnätet sker. Anläggningsavgiften är en engångsavgift som regleras i den kommunala taxan och den ska täcka kostnaden för anläggning av de allmänna distributionsledningarna. Därefter betalar fastighetsägaren en årlig avgift för vattenförbrukning, drift och underhåll av VA-anläggningarna. Även bruksavgiften regleras i den kommunala taxan som har beslutats av kommunfullmäktige. Om utbyggnadskostnaderna i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet har kommunen en skyldighet att besluta om särtaxa för området för att få full kostnadstäckning. Fastigheter som ligger inom verksamhetsområdet är enligt VA-lagen avgiftsskyldiga när de blivit anvisade en anslutningspunkt. Det innebär att även om fastighetsägaren av någon anledning inte ansluter sig till det kommunala ledningsnätet ska ändå anslutningsavgift betalas. Inom verksamhetsområdet för spillvatten godkänns normalt inga enskilda avloppslösningar.

Vattenförvaltning och miljö kvalitetsnormer för vatten

Smedjebacken ingår i Hedströmmens och Kolbäcksåns avrinningsområden. För dessa vattendrag har Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt 2009 beslutat om miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap 1 § miljöbalken och 4 kap 8 § förordningen (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Miljö kvalitetsnormerna är en del av det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten, där målet är att alla vattenförekomster ska ha god status till år 2015. Direktivet har medfört att vattenmyndigheterna och länsstyrelserna har kartlagt och analyserat alla vattenförekomster, fastställt kvalitetskrav och upprättat åtgärdsprogram. Med vattenförekomst avses en sjö, ett vattendrag, kustvatten eller grundvatten över en viss storlek. Begränsningen har gjorts av praktiska skäl men grunden är att alla vatten oavsett storlek ska uppnå vattendirektivets mål. Miljö kvalitetsnormerna anger de kvalitetskrav, med avseende på ytvatten och grundvatten, som ska uppnås för varje vattenförekomst inom vattendistriktet. Målet med vattendirektivet är, att minst god status ska uppnås i alla vattenförekomster senast den 22 december 2015. Andra kvalitetskrav har fastställts där det finns särskilda skäl. För många vattenförekomster som har problem med övergödning har miljö kvalitetsnorm istället bestämts till att god status ska uppnås till 2021. Att miljö kvalitetsnormen fastställts med en tidsfrist längre fram än år 2015 utgör inget skäl att avvakta med nödvändiga åtgärder. Viktigt att komma ihåg är att statusen inte heller får försämrats. I Smedjebackens kommun finns 22 sjöar, 33 vattendrag samt 9 grundvattenförekomster som är statusklassade och för vilka miljö kvalitetsnorm fastställts.

Miljö kvalitetsnormerna anges i kvalitetstermer för vilka det finns föreskrifter om från Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning. För ytvatten anges i kvalitetstermerna "hög", "god", "måttlig", "otillfredsställande" eller "dålig" med avseende på ekologisk status och "god" eller "uppnår ej god" för kemisk status. Den ekologiska statusen utgår främst från förutsättningarna för växt- och djurlivet och utgörs av en sammanvägd bedömning av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska förhållanden. Den kemiska ytvattenstatusen baseras på koncentrationer av de ämnen som har EU-gemensamma miljö kvalitetsnormer och/eller som är upptagna på EU:s lista över prioriterade ämnen samt ytterligare åtta ämnen. För Sverige finns dock ett generellt undantag för kvicksilver med anledning av de höga bakgrundsvärden som finns här. För grundvatten klassificeras den kemiska vattenkvaliteten samt kvantitativa statusen som "god" eller "otillfredsställande". Grundvattnets kemiska status baseras på koncentrationerna av ett antal kemiska ämnen samt konduktivitet medan den kvantitativa statusen grundas på mängden grundvatten som tas ut i förhållande till mängden grundvatten som nybildas.

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt styrmedel som kommunen, enligt 5 kap 3 § miljöbalken (1998:808) samt 2 kap 10 § Plan- och bygglagen (2010:900), ska ansvara för att de följs. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har dessutom beslutat om ett åtgärdsprogram för distriktet. Åtgärdsprogrammet ställer krav på kommuner och myndigheter inom distriktet att genomföra vissa generella åtgärder i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Åtgärdena är bindande för kommuner och myndigheter och ska vara påbörjade senast den 22 december 2012. I åtgärdsprogrammet anges sex åtgärder som kommunerna ansvarar för (åtgärd 32-37). Ett av åtgärdskraven, som uppfylls i denna strategi, är att kommunerna behöver utveckla sina vatten och avloppsplaner och ställa krav på hög skyddsnivå där det är relevant. Statusklassningen uppdateras regelbundet i takt med att nya inventeringar och provtagningar genomförs. Uppgifterna i VISS (vatteninformationssystem) uppdateras med vissa intervall (www.viss.lst.se).

Enskilda avlopp

Områden där enskilda avlopp och enskilda vattentäcker ligger tätt, eller där markförhållanden är svåra för enskilda avlopp, utgör befintliga eller potentiella riskområden för miljö och hälsa. Om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt ska kommunalt VA byggas ut i dessa områden. Där detta inte är möjligt måste andra gemensamma lösningar sökas. Möjligheten till små verksamhetsområden med mindre lokala avloppsreningsanläggningar bör undersökas för att påskynda utbyggnaden i riskområden. Även lokala avloppsreningsanläggningar i enskild regi (så kallade gemensamhetsanläggningar) bör uppmuntras i de fall där bildande av verksamhetsområde är lågt prioriterat.

Utifrån klassningen, i VISS, av sjöar o vattendrag i Smedjebackens kommun kommer hög skydds nivå krävas i Haggen, Barkensjöarna och Saxen.

Dricksvatten

Förekomsten av arsenik, radon och uran i enskilt dricksvatten ska påverka valet av områden där kommunen bör ta ett ansvar för att människor ska ha vatten av god kvalitet. Kommunen kan medverka till att allmänna eller gemensamma vattenanläggningar byggs i dessa områden.

Vattenskyddsområden

I vattenskyddsområden som Snöån, Söderbärke, Kalvnäset och Getbo är det angeläget att ordna avloppsrening i allmän regi, då risken för bakteriell förorening av våra huvudvattentäcker är stor med enskilda avlopp i dessa områden. En förorening av någon av dessa vattentäcker skulle kunna innebära att stora delar av kommunens innevånare drabbas av sjukdom

Nybyggnadsområden

Före planläggning av landsbygdsutvecklingsområden, nybyggnads- och förtätningsområden, samt vid kompletteringsbebyggelse, ska en utvärdering alltid göras av möjligheten att utöka de befintliga VA-verksamhetsområdena.

Ekonomiska hänsyn

Utbyggnad av avlopp kan ske av utbyggnadsekonomiska hänsyn eller systemfaktorer:

- Utbyggnadsekonomiska hänsyn, fastigheter som ligger utmed en sträcka där ledningarna ändå måste dras, som att fler anslutna kan göra det ekonomiskt möjligt att bygga en överföringsledning till ett större reningsverk med bättre rening än vad man kan uppnå om man bygger ett litet lokalt reningsverk

- Systemfaktorer, närliggande fastigheter, vars ägare önskar få kommunal VA-anslutning

Prioriteringsordning för utbyggnad

På hemsidan för Smedjebacken Energi & Vatten kan man se både planerade och pågående projekt för utbyggnad av vatten och avloppsnet.

De inventeringar som genomförts har medfört att en områdesindelning för utbyggnad av vatten och avlopp har kunnat upprättas, se översiktskarta i "VA-åtgärdsplan". Avgränsningen av ett kommunalt verksamhetsområde är ofta en sammanvägning av många faktorer t.ex. om en utbyggnad av avlopp är tekniskt och ekonomiskt rimligt samt miljöaspekter.

Det är av betydelse att kunna prioritera tidsordningen för dessa områden för att säkerställa att så många kommunmedborgare som möjligt får en god VA-försörjning och att kostnaderna för framdragnin av kommunalt vatten och avlopp blir så kostnadseffektiv som möjligt. I VA-strategin från 2007-05-10 har kommunens VA-problemområden indelats i olika kategorier för utbyggnad. Nu har utbyggnadsplanen reviderats och kategorier ändrats till tidsspann enligt nedan:

- Pågående projekt
- Inom 1-7 år
- Inom 8-15 år
- Inom 15

I dokument "VA-åtgärdsplan" placeras områden för åtgärder /utbyggnad inom olika tidsspann vilket innebär att en borte tidsgräns sätts för respektive område. Det ska dock inte hindra att exempelvis delar av områden kan komma att byggas ut tidigare, t.ex. genom mindre lokala verksamhetsområden i de mest kritiska riskområdena. I samband med utbyggnaden av ledningsnätet förklaras områdena som verksamhetsområden för vatten och avlopp. VA-utbyggnad i övriga områden som inte ingår i VA-åtgärdsplan måste noga övervägas mot tidsmässigt planerad områden.

I väntan på utbyggnad

Tidsbegränsade tillstånd för enskilda avlopp utfärdas av miljö- och byggkontoret. Vanligtvis gäller ett tillståndsbeslut i 10 år därefter ska det omprövas. I vissa fall kan ett kortare tillstånd/tillfälligt tillstånd beviljas. Om förutsättning finns kan ett kortare tillstånd ges om området finns med i ett kortare tidsspann än 10 år enligt VA-åtgärdsplan. Om förutsättning finns kan tillfälligt avlopp beviljas för att möjliggöra bostadsbyggnation i väntan på utbyggt allmänt VA.

Gemensamhetsanläggningar

Det finns ett flertal byar med många enskilda avlopp som utgör potentiella riskområden för hälsa och miljö. För dess områden finns ett antal gemensamma problem/utmaningar:

- Långt bort från befintliga reningsverk, dyrt att ansluta
- Skapa en långsiktig lösning
- Få god ekonomi på kort sikt
- Bra rening
- Vid eventuell kommande nybyggnation, kan VA vara begränsande
- Eventuell lokal hantering av slammet

För att lösa detta har miljö- och byggkontoret och VA-huvudmannen utarbetat en metod i LOVA-projektet, se nedan. Även dessa områden finns med i dokument VA-åtgärdsplan med områden indelade för åtgärder/utbyggnad inom olika tidsspann.

Genomförandeprocessen

Genomförandeprocessen är ett kontinuerligt samarbete, där tjänstemän från alla parter deltar i projektgruppsarbetet och bidrar med kunskap och synpunkter vid såväl formella som informella samråd. Miljö- och byggkontoret bistår med grunddata angående miljö- och avloppssituationen. Miljönämnden konstaterar att ett område har VA-problem som inte kan lösas genom förbättring av de enskilda anläggningarna.

Ansvarsfördelning för utbyggnad till kommunalt avloppsreningsverk:

1. Förslag till verksamhetsområden behandlas i Kretsloppsgruppen .
2. Kretsloppsgruppen uppdrar åt arbetsgruppen om utredning av verksamhetsområde.
3. Förslag till avgränsningar av nya verksamhetsområden, utökning av befintliga områden samt prioritering av utbyggnad tas fram av arbetsgruppen.
4. Tidsplan och kostnadskalkyler utförs av VA-huvudmannen.
5. Miljö- och byggkontoret genomför VA-utredningen². Genomförandebeskrivning utförs av VA-huvudmannen. Rapportering sker till Kretsloppsgruppen.
6. Miljö- och byggkontoret tar fram information till respektive område, det skickas till alla berörda fastighetsägare, vid behov hålls samrådsmöte med VA-huvudmannen. Rapportering sker till Kretsloppsgruppen.
7. Miljö- och byggnadsnämnden beslutar angående VA-verksamrådets avgränsning och överlämnar till kommunfullmäktige för fastställande.
8. Genomförandeplanen och tidsplanen justeras efter synpunkterna från samrådet. Kostnadskalkylen förbättras genom markundersökning på plats. VA-huvudmannen utför detaljprojektering.
9. Utbyggnad genomförs av VA-huvudmannen.

² Beskrivning av områdets VA-status, områdesavgränsning på karta och fastighetsförteckningar.

Ansvarsfördelning gemensamhetsanläggningar:

Metoden för gemensam avloppsreningsanläggning togs fram i projekt "Gemensam avloppsreningsanläggning i Larsbo" 2010-2011. Den beskriver hur man kan samarbeta med de boende för en bättre avloppslösning. Metoden bygger på att skapa intresse för det egna avloppet genom möten och information. Till gemensamma möten (1-4) inbjuds samtliga fastighetsägare i byn. I projektet var miljö- och byggkontoret projektledare och VA-huvudmannen referensgrupp.

Möte 1: Information om enskilda avlopp, lagstiftning och vår syn på avloppssituationen idag utifrån inventeringar och arkivmaterial. Avstämning av vad fastighetsägarna själva vet om sina avlopp och eventuella gemensamma ledningar. Deltagande är tjänstemän från miljökontoret och VA-huvudmannen samt förtroendevalda för att visa på kommunens ambition att komma tillrätta med dåliga avlopp. På mötet uppmuntras några, eldsjälar, att bilda en arbetsgrupp som kan engagera sig lite mer och vara en länk och snabbare informationsväg mellan kommunen och fastighetsägarna. Arbetsgruppen ska kallas till kontinuerliga projektmöten.

Möte 2: Kartmaterial utifrån inkomna uppgifter presenteras. Avstämning med fastighetsägarna och intag av eventuella nya uppgifter. Olika alternativa lösningar för avlopp presenteras. Gemensamma studiebesök till lämpliga avloppsanläggningar planeras för att skapa ett intresse och en kontaktyta mellan boende och entreprenörer.

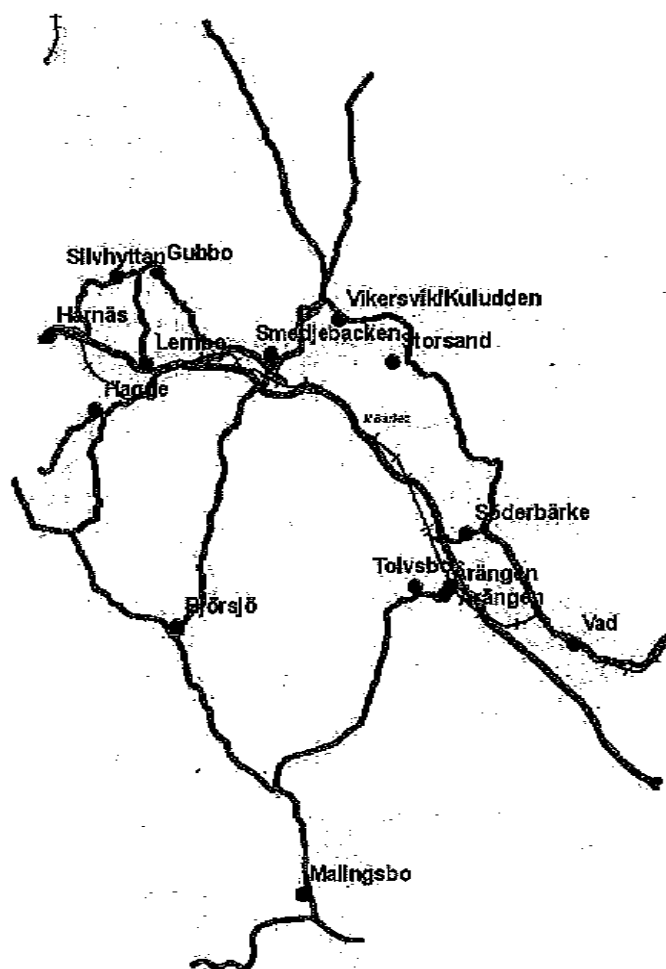
Möte 3: Inventering och eventuella provtagningar presenteras tex. filmning, geundersökning, brunnsvatten, ytvatten och slamprovtagning som vidtagits i byn. Information om olika sätt att bygga och drifva gemensamma avlopp, eventuellt kan lantmätare och avloppsentreprenörer ge information.

Möte 4: För- och nackdelar, kostnader m.m mellan gemensamhetsanläggning som byggs och drivs av byn kontra VA i kommunal regi. Byn bör komma fram till ett val på mötet. Kravet är att avloppsanläggningen ska godkännas av VA-huvudmannen. Om intresset hos byborna svalnar ska VA-huvudmannen kunna ta över driften.

Uppföljning av strategin

Oförutsedda händelser kan leda till behov av förändringar. Omprioriteringar och ändringar i dokument "VA-åtgärdsplan" ska göras av Kretsloppsgruppen. Förändringar av den övergripande VA strategin tas upp av Kretsloppsgruppen och behandlas av miljö- och byggnadsnämnden med förslag till beslut av kommunfullmäktige. En mer omfattande revidering genomförs lämpligen i samband med att översiktplanen ses över under varje mandatperiod. Detta medför att dokumentet blir levande och kopplat till översiktplanen på ett sätt som möjliggör ett hållbart samhällsplaneringsarbete.

Karta befintliga VA-verksamhetsområden

SMEDJEBACKENS KOMMUN

Försörjning av vatten och avlopp i Smedjebackens kommun

VA-åtgärdsplan

2013-2025

Innehållsförteckning

Prioriteringsordning	3
Sammanfattande områdeslista	4
Översiktskartor	5
Pågående projekt	5
Karta åtgärder inom 1-7 år	6
Karta åtgärder inom 8-15 år	7
Karta åtgärder inom 15 år	8
Karta gemensamhetsanläggningar	9
Karta samtliga planerade områden	10
Pågående projekt	11
Områden som ska planeras för åtgärder inom 1-7 år	11
Områden som ska planeras för åtgärder inom 8-15 år	11
Åtgärder i övriga områden	11
Innebörden av kommunalt avlopp framför enskild lösning	11
Miljökonsekvenser	11
Sociala konsekvenser	11
Ekonomiska konsekvenser	11

Bilagor:

- Gemensamhetsanläggning i Larsbo**
- Informationsutskick inför utbyggnad**

Prioriteringsordning

Avgränsningen av ett kommunalt verksamhetsområde är ofta en sammanvägning av många faktorer t.ex. om en utbyggnad av avlopp är tekniskt och ekonomiskt rimligt samt miljöaspekter. En avloppsanläggning för WC- och BDT- vatten av god standard ska ha en trekammarbrunn och infiltrationsanläggning eller markbädd som inte är äldre än 20 år.

Dricksvatten av god kvalitet är avgörande för människors hälsa. Kvaliteten på det kommunala dricksvattnet är god i Smedjebacken. Problemen är större med vattnet från enskilda brunnar.

På hemsidan för Smedjebacken Energi & Vatten kan man se mera detaljerade tidsplaner för projekt för utbyggnad av vatten och avloppsnet.

Det är av betydelse att kunna prioritera tidsordningen för dessa områden för att säkerställa att så många kommunmedborgare som möjligt får en god VA-försörjning och att kostnaderna för framdragnig av kommunalt vatten och avlopp blir så kostnadseffektiv som möjligt. VA-problemområden har identifierats och placerats i olika tidsspänn vilket innebär att en bortre tidsgräns sätts för respektive område. Det ska dock inte hindra att exempelvis delar av områden kan komma att byggas ut tidigare, t.ex. genom mindre lokala verksamhetsområden i de mest kritiska riskområdena. I samband med utbyggnaden av ledningsnätet förklaras områdena som verksamhetsområden för vatten och avlopp.

- Pågående projekt
- Inom 1-7 år
- Inom 8-15 år
- Inom 15

Gemensamhetsanläggningar

Det finns ett flertal byar med många enskilda avlopp som utgör potentiella riskområden för hälsa och miljö. För dess områden finns ett antal gemensamma problem/utmaningar:

- Långt bort från befintliga reningsverk, dyrt att ansluta
- Skapa en långsiktig lösning
- Få god ekonomi på kort sikt
- Bra rening
- Vid eventuell kommande nybyggnation, kan VA vara begränsande
- Eventuell lokal hantering av slammet

För att lösa detta har miljö- och byggkontoret och VA-huvudmannen utarbetat en metod i LOVA-projektet.

Utbyggnadstakten av gemensamhetsanläggning i dessa områden är beroende på efterfrågan och initiativ i området.

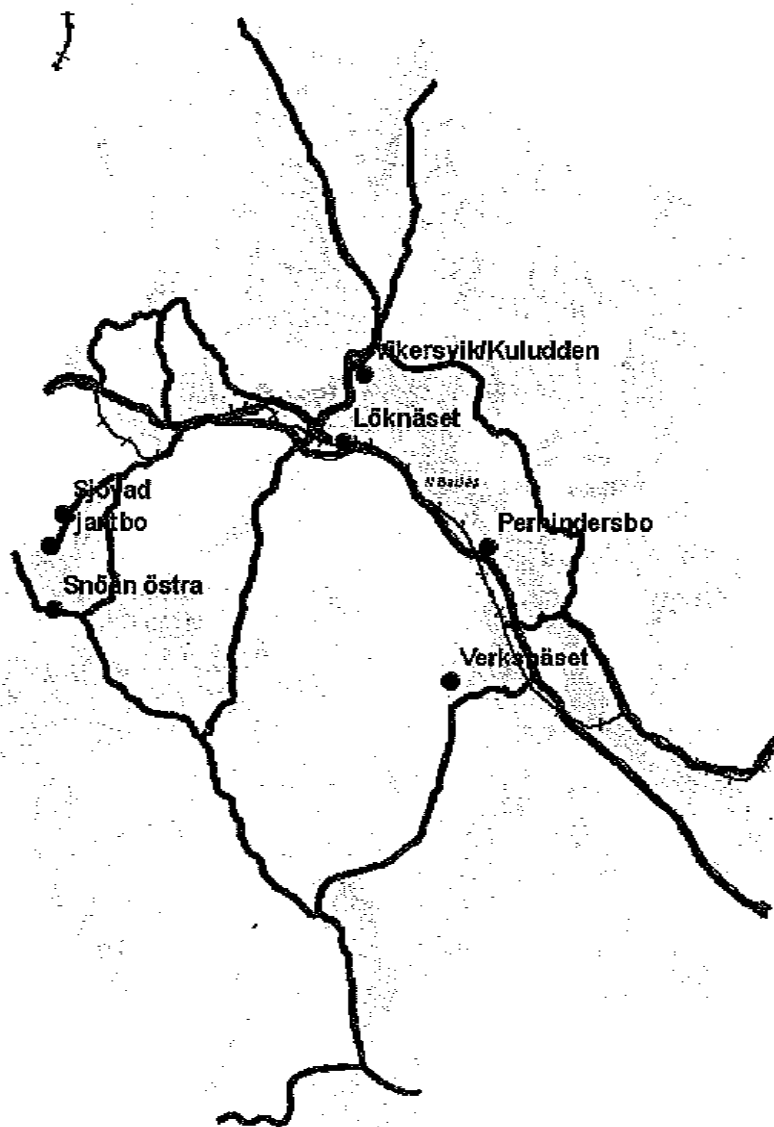
Sammanfattande områdeslista

Prioriteringsordning

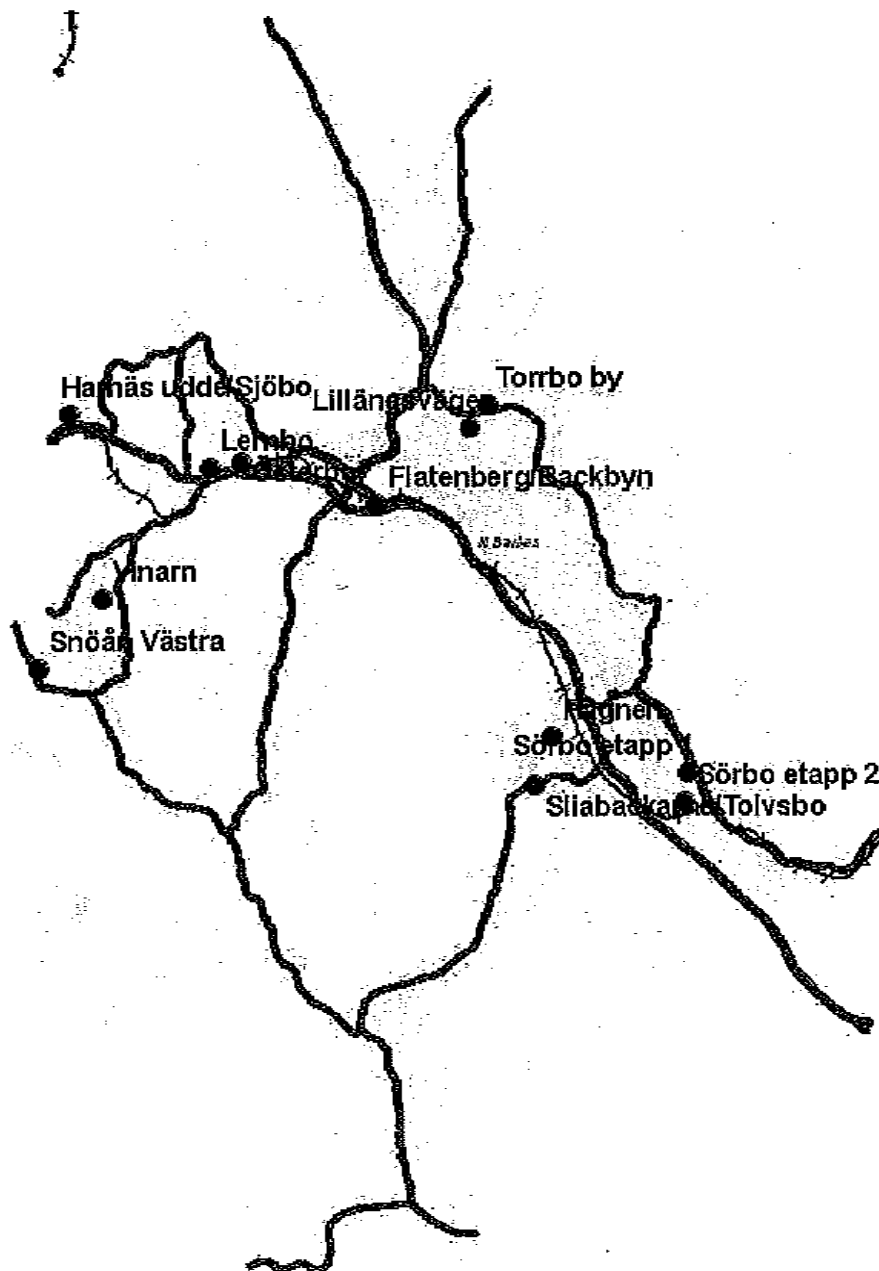
Område	Planerad lösning	tidsperiod	Planerad utbyggnad	Verksamhetsområde beslutat (X) bildas år
Snöån östra	Kommunalt	Påbörjat		X
Vikersvik/ Kuludden	Kommunalt	Påbörjat		X
Löknäset	Kommunalt	Påbörjat		X
Snöån västra	Kommunalt	Inom 1-7 år	2014	X
Pjantbo	Kommunalt	Påbörjat		Bildas ej
Perhindersbo	Kommunalt/ dricksvatten	Påbörjat		Bildas ej
Sjövad	Kommunalt	Påbörjat		2013
Harnäs udde/ Sjöbo	Kommunalt	Inom 1-7 år		2013
Larsbo	Gemensamläggning/ avlopp	Inom 1-7 år		2013
Lillängsvägen (Torbo)	Kommunalt	Inom 1-7 år		2014
Vinarn	Kommunalt	Inom 1-7 år		2014
Torbo by	Kommunalt	Inom 1-7 år		2014
Verksnäset	Kommunalt	Påbörjat		2015
Flatenberg/Backbyn	Kommunalt	Inom 1-7 år		2015
Sliabackarna/ Tolvsbo	Kommunalt	Inom 1-7 år		2015
Sörbo etapp 1	Kommunalt/ dricksvatten	Inom 1-7 år	2014	
Sörbo etapp 1	Kommunalt/ avlopp	Inom 1-7 år		2016
Sörbo etapp 2/ Kafvnäset	Kommunalt	Inom 1-7 år		2016
Hägnen södra	Kommunalt/ avlopp	Inom 1-7 år		2016
Österbo/ Lernbo	Kommunalt	Inom 1-7 år		2017
Snöån norra	Kommunalt	Inom 8-15 år		
Läsarbo/ Viksberg	Kommunalt	Inom 8-15 år		
Kolpebo/ Gråkärrret/Ulvsbo	Kommunalt	Inom 8-15 år		
Huggnora/ Viksberg	Kommunalt	Inom 8-15 år		
Björbo	Kommunalt	Inom 8-15 år		
Kolviken/ Kölnäs/Kärrgruvan	Kommunalt	Inom 8-15 år		

Översiktskartor

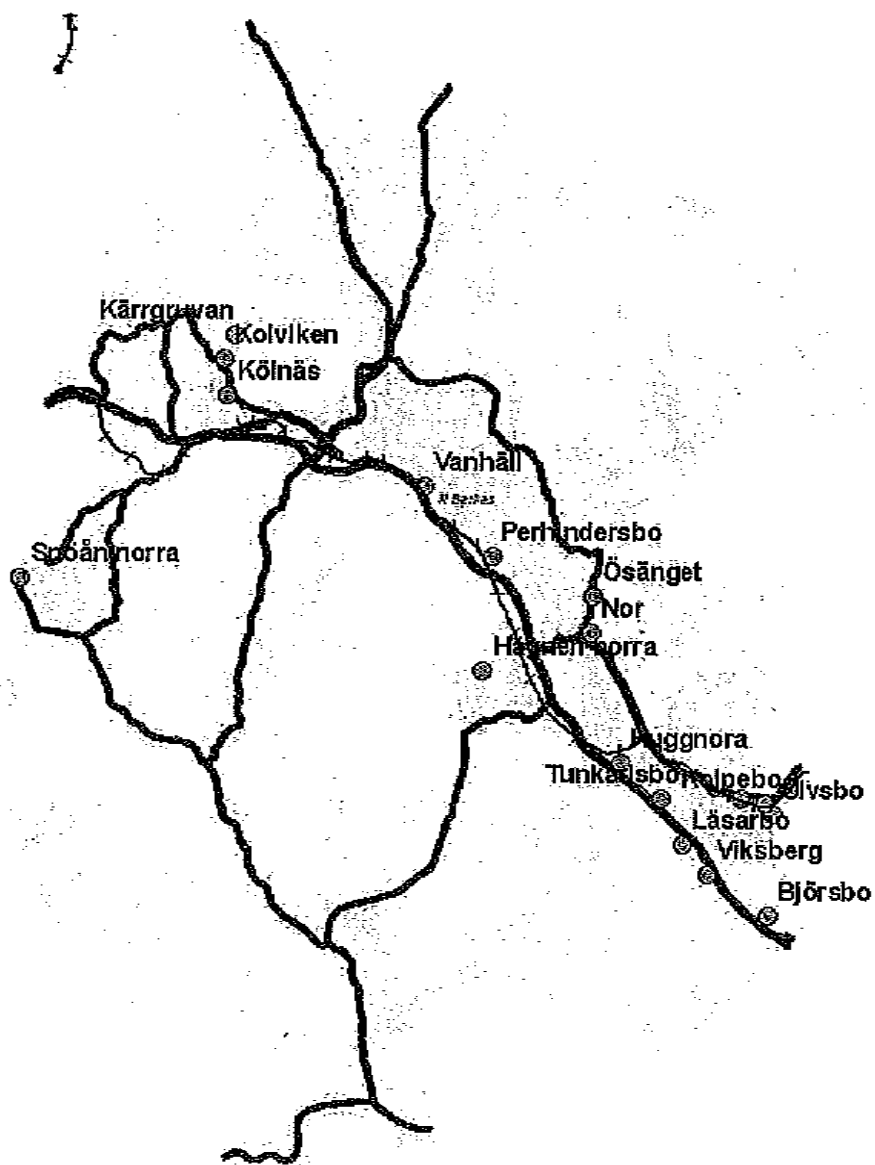
Pågående projekt

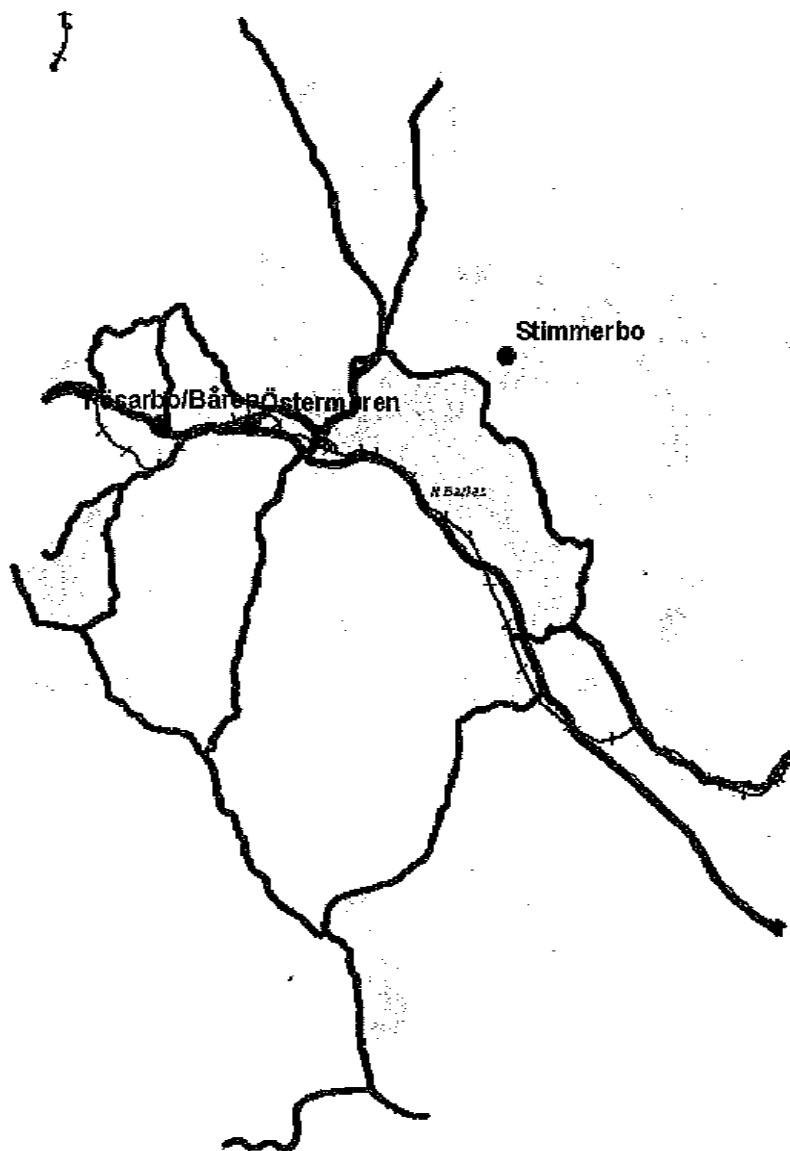
Karta åtgärder inom 1-7 år

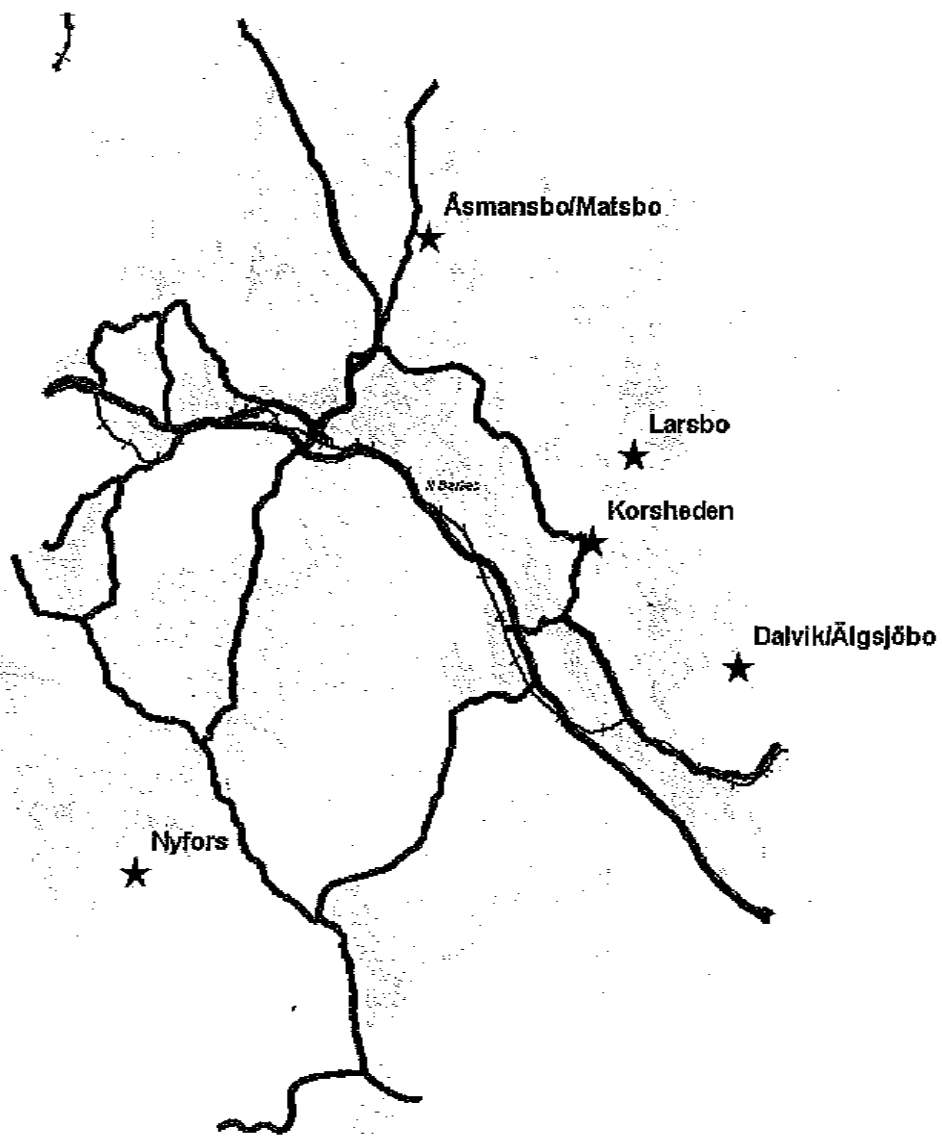
Karta åtgärder inom 8-15 år

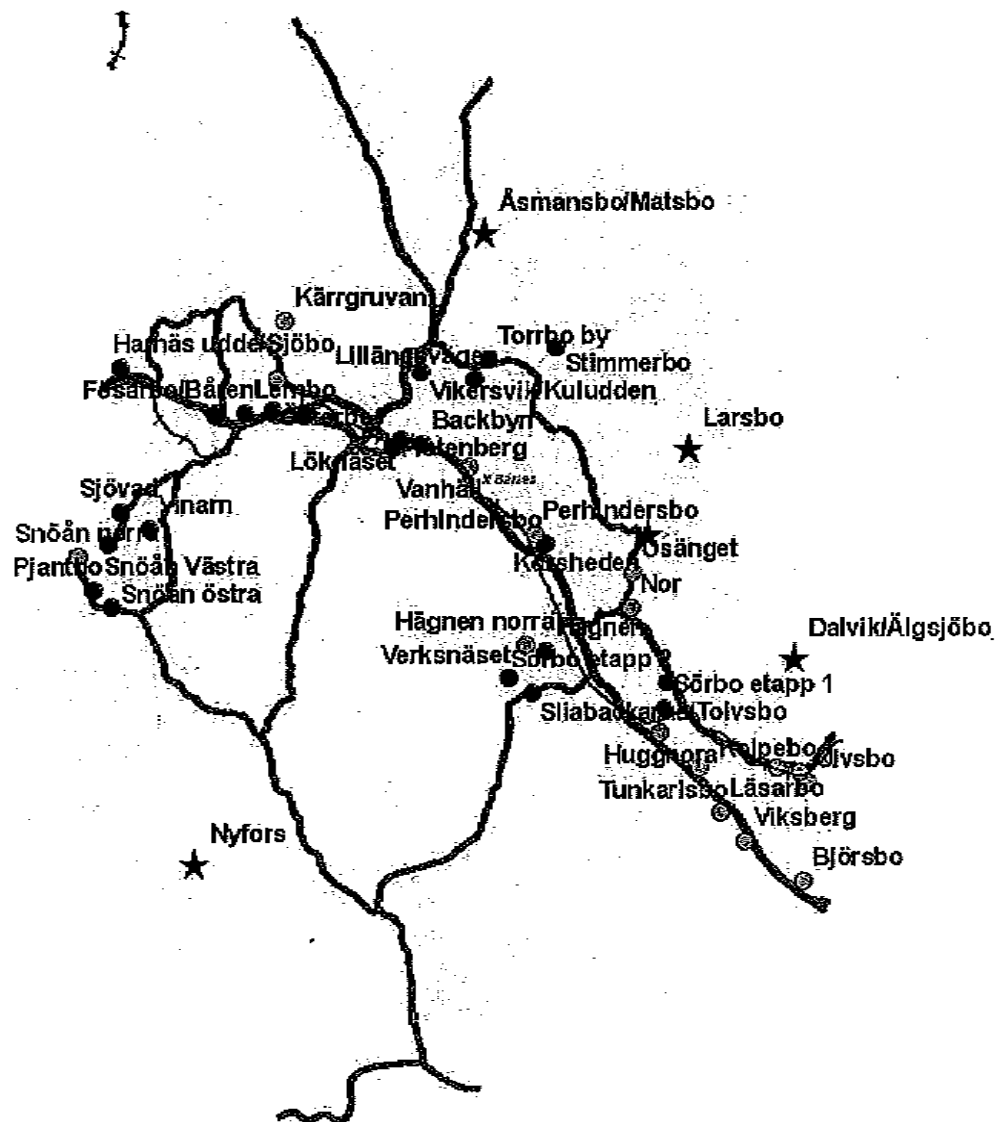
Karta åtgärder inom 15 år

Karta gemensamhetsanläggningar

Karta samtliga planerade områden

Pågående projekt

Områden där man har påbörjat kommunal anslutning via befintlig kommunal vatten- och avloppsledning. I vissa har VA verksamhetsområde beslutats andra har byggts ut utan sådant beslut.

På huvudmannens hemsida (SEAB Smedjebacken Energi & Vatten) kan man se mera detaljerade tidsplaner för projekt för utbyggnad av vatten och avlopps nät. Där finns även en karttjänst med möjlighet att söka ut enskilda fastigheter.

Områden som ska planeras för åtgärder inom 1-7 år

I dessa områden bör vatten och avlopp ordnas pga markförhållanden t.ex att marken är mindre lämplig för infiltration eller att det finns äldre bristfälliga enskilda avlopp.

Att ordna kommunalt avlopp här kommer att lösa kända problem och att minska diffusa utsläpp till sjöar och vattendrag. Dessa områden ligger inom rimligt avstånd och en bedömning har gjorts att det är möjligt att ansluta till det kommunala ledningsnätet. Den inre prioriteringsordningen kan ändras på grund av efterfrågan, ekonomiska aspekter eller politiska ställningstaganden.

Larsbo gemensamhetsanläggning en kort beskrivning av området, se bilaga.

Områden som ska planeras för åtgärder inom 8-15 år

I dessa områden bör vatten och avlopp ordnas pga att det finns många äldre enskilda avlopp med bristfällig eller okänd status.

Åtgärder i övriga områden

Utbyggnadstakten för gemensamhets anläggningar beror på privata initiativ och engagemang. En viss stöttning kan Smedjebacken Energi & Vatten och miljö- och byggkontoret bistå med enligt metod för gemensam avloppsreningsanläggning som togs fram i projekt "Gemensam avloppsreningsanläggning i Larsbo" 2010-2011, se VA-strategin. Metoden beskriver hur man kan samarbeta med de boende för en bättre avloppslösning.

Innebörden av kommunalt avlopp framför enskild lösning

Miljökonsekvenser

Löser kända VA problem. Undviker ökat antal vattentoaletter till slutna tank.

Minskar diffusa utsläpp till sjöar och vattendrag.

Sociala konsekvenser

Flera fastigheter som är intresserade av en standardhöjning av sin fastighet får det. Områden kan expandera större byggrätter och flera avstyckningar möjliggörs. LIS...

Ekonomiska konsekvenser

En kommunal satsning med utbyggnad av infrastruktur är billigare både för fastighetsägaren och kommunen i längden.

Larsbo

Gemensamhetsanläggning

Beskrivning

Projekt gemensam avloppsrening i Larsbo bedrevs mellan december 2009 och september 2011. Smedjebackens kommun, Miljö och byggkontoret tillsammans med SEAB (Smedjebackens Energi och Vatten) beviljades bidrag för Lokala vattenvårdsprojekt - LOVA. Projektet innebar att ta fram en metod för hur en gemensam avloppsanläggning kan komma till stånd i en by. Byn Larsbo har varit pilotby.

Byns 21 fastigheter har i stort sett samtliga otillräcklig avloppslösning. Slambrunnarna i anslutning till respektive fastighet är anslutna till ett äldre ledningsnät som leder avloppsvattnet orenat till ett par utsläppspunkter i Larsboån. I avloppsledningarna är inläckaget stort. De prover som togs på dricksvattnet i Larsbo kunde inte påvisa någon påverkan av avloppsvatten, däremot hade flera dricksvattenbrunnar höga fluoridhalter.

De tre samlingsproverna från slambrunnarna i Larsbo visade förhöjda zinkhalter i Larsbo. Provet från slambrunnarna tillhörande bygdegården och Larsbo bruks vännar, kallat Larsbo söder, visade zinkhalter långt över tillåtna gränsvärden. Det kan härledas från inläckage i trasiga avloppsledningar från zinkhaltig mark. Metallerna zink (Zn) och bly (Pb) är till största delen partikelbundna och hamnar alltså i slammet eller följer med ut i ån om slambrunnarnas funktion är nedsatt. Samlingsprovet "Larsbo södra" översteg också gränsvärdet för kadmium något. Provet från Larsbo väster hade en kopparhalt mer än dubbelt så hög som den tillåtna. Näringshalten i proverna var låg, men detta skulle kunna bero på att slammet i de flesta brunnar hade legat länge vid tiden för provet.

Införandet av gemensam avloppsanläggning i Larsbo kommer att följas av arbete för gemensam avloppsanläggning i andra byar i kommunen, exempelvis Läsarbo och Nyfors. Metoden som har tagits fram i detta projekt ska användas för införandet av nya avloppslösningar i andra byar i kommunen.

Jordart: Väster sida om ån består av storblockig, sandig morän. Den östra sidan utgörs av mjåla och lera samt ännu längre österut moig, blockfattig morän. Även ett visst inslag av urgranit.

Miljökonsekvenser

Löser kända VA problem.

Minskar diffusa utsläpp till Larsboån.

Sociala konsekvenser

Flera fastigheter som är intresserade av en standardhöjning av sin fastighet får det.

Ekonomiska konsekvenser

En samfällid lösning är billigare både för fastighetsägaren och kommun.

Information om bildande av VA-verksamhetsområde

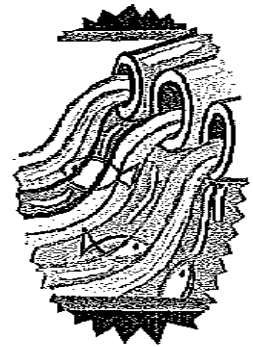
Bilaga

INLEDNING

Sanering av avloppsanläggningar är en prioriterad fråga för Smedjebackens kommun. Det är kommunens ambition att säkerställa att så många kommunmedborgare som möjligt får en god VA-försörjning och att kommunalt vatten och avlopp blir så kostnadseffektivt som möjligt. Kommunen planerar nu att anordna kommunalt vatten och avlopp på och inleder detta arbete med bildandet av ett VA-verksamhetsområde.

BAKGRUND

Små avlopp utan tillräckligt bra rening bidrar till mängden kväve och fosfor i våra vattendrag, sjöar och kustvatten. De utgör också en hälsorisk för oss människor eftersom avloppsvattnet riskerar att hamna i dricksvattnet hos dem som tar sitt vatten från en brunn.

Nu tar kommunen krafttag för att fler ska ha avlopp med en godtagbar rening. Arbetet sker i linje med riksdagens nationella miljömål (16 st), nedbruttet i Dalarnas miljömål. Under miljömålet ingen övergödning, anges att "senast 2020 ska befintliga enskilda avloppsanläggningar i Dalarna ha en miljöbelastning i nivå med nya anläggningar". Även i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Norra Östersjön betonas att kommunernas tillsyn och åtgärder beträffande enskilda avlopp behöver öka.

AVLOPP

Ägaren av en enskild avloppsanordning har enligt miljöbalken ett stort ansvar för att anordningen fungerar på ett bra sätt. Anläggningen ska vara dimensionerad för det antal personer som använder den. Avlopp som inte fungerar kan ge upphov till olägenhet för människor och miljö. Fastighetsägare som inte sköter sitt enskilda avlopp, kan få beslut om användningsförbud från Miljö och byggnadsnämnden.

DRICKSVATTEN

Dricksvatten av god kvalitet är avgörande för människors hälsa. Människan blir sjuk av bakterier och virus. När det gäller smittspridning av bakteriell art via vatten så kontrolleras detta regelbundet på det kommunala nätet. Kvaliteten på det kommunala dricksvattnet är god i Smedjebacken. I områden med icke-godkända avlopp finns en risk för smittspridning till egna brunnar och problem med förorening av dricksvatten.

VARFÖR ALLMÄNT VA

VA-situationen i är sådan att verksamhetsområde för vatten och avlopp bör bildas. 2007 antog Kommunfullmäktige en VA-strategi för Smedjebackens kommun, där man framförde att utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp ska göras där det ger den effektivaste miljö- och samhällsnyttan i förhållande till nedlagda kostnader. En inventering genomfördes och en områdesindelning för utbyggnad av vatten och avlopp upprättades. I kommunens reviderade VA-strategi 2013 tillhör Tidplan inomår för utbyggnad .

LAGAR SOM PÅVERKAR

Miljöbalken har flera olika bestämmelser som reglerar frågan om avlopp. I de övergripande bestämmelserna finns kunskapskravet, försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik. I miljöbalkens 9 kapitel finns ytterligare bestämmelser om avloppsvatten och dess avledande. I förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns utförliga bestämmelser om hur anläggningar för avlopp ska vara beskaffade och utföras. Från och med 1 januari 2007 gäller lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Syftet med lagen är att vattenförsörjning och avlopp ska ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

VAD VERKSAMHETSOMRÅDE INNEBÄR

Ett verksamhetsområde definieras av lagen om allmänna vattentjänster som det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning. Verksamhetsområdet består av ett antal utpekade fastigheter inom ett område. VA-huvudmannen upprättar en förbindelsepunkt vid fastigheten där fastighetsägaren kan koppla in sig på det allmänna VA-nätet. Inom ett verksamhetsområde har fastighetsägaren en avgiftsskyldighet. Följande kriterier skall vara uppfyllda för att en fastighetsägare skall bli avgiftsskyldig.

- Fastigheten skall ligga inom verksamhetsområde för VA
- Behovet av VA kan ej med större fördel tillgodoses på annat sätt
- Förbindelsepunkten är upprättad
- Fastighetsägaren är underrättad om förbindelsepunktens läge

VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunalt VA är utbyggt i men verksamhetsområde är ej bildat. Det finns ett antal fastigheter som inte är anslutna.

I ett VA-verksamhetsområde är kommunen skyldig att erbjuda anslutning. De som bygger nytt ska anslutas och inga enskilda avlopp godkänns. Kommunstyrelsens beslut xxxx-xx-xx § xx innebär ett uppdrag åt SEAB att bilda VA-verksamhetsområde i

UTBYGGNADSPLAN

Ett förslag till avgränsning av verksamhetsområde för har upprättats (se bilaga 1) och området beräknas kunna fastställas av kommunen i20xx

Ledningsdragningar och andra tekniska förberedelser ska göras under 20xx för att kunna ansluta till xxxxxx avloppsreningsverk.

Tidplan: inkoppling beräknas kunna ske senast 20xx.

Kostnad enligt gällande VA-taxa, debiteras när förbindelsepunkt är upprättad.

Har Ni frågor, kan de besvaras av:

Tage Hägerman, VA-chef, SEAB: 0240-660607
Tommy Norgren, driftledare, SEAB 0240-660612
Martina Andersson,

Bo Jernberg, förvaltningschef, miljö- och byggkontoret 0240-660136
Kristina Hjerpe, miljöskyddsinspektör, miljö- och byggkontoret 0240-660137

Bilaga 1. Planerat verksamhetsområde på